

A landscape photograph showing a flooded area with reeds and a church in the background. The foreground is filled with tall, brown reeds growing out of the water. In the middle ground, there is a line of trees and a church with a tall spire. The sky is cloudy.

Mossen op de Brabantse Wal

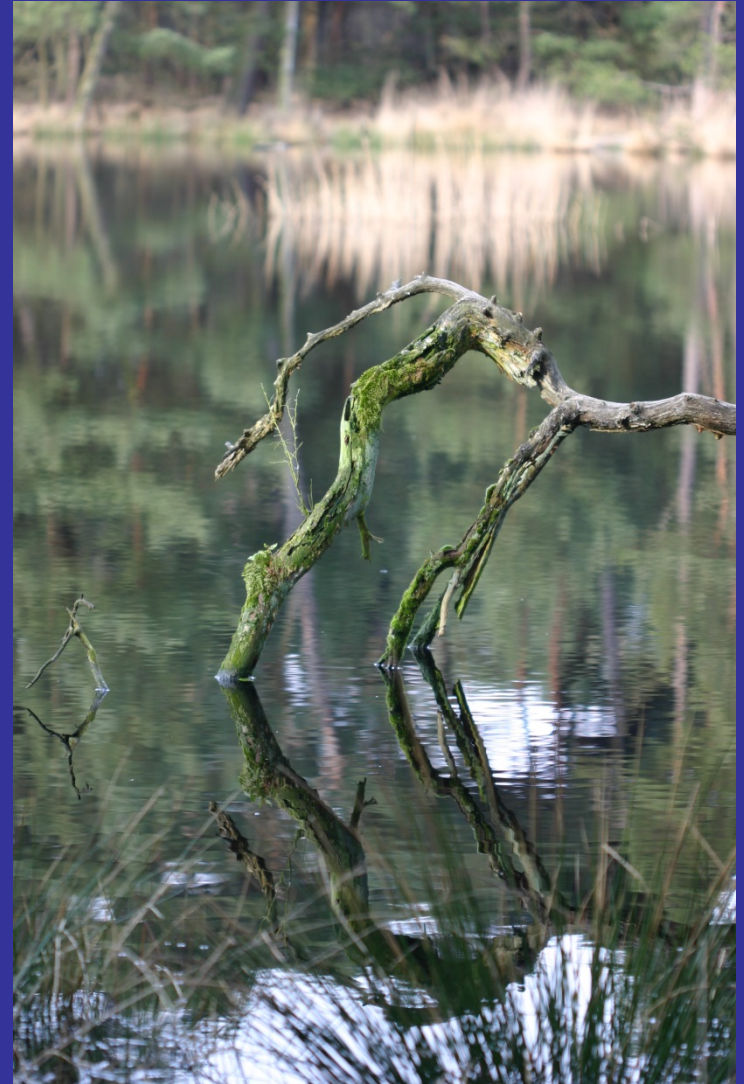
blijken boeiend

1 februari 2020 Petra van der Wiel

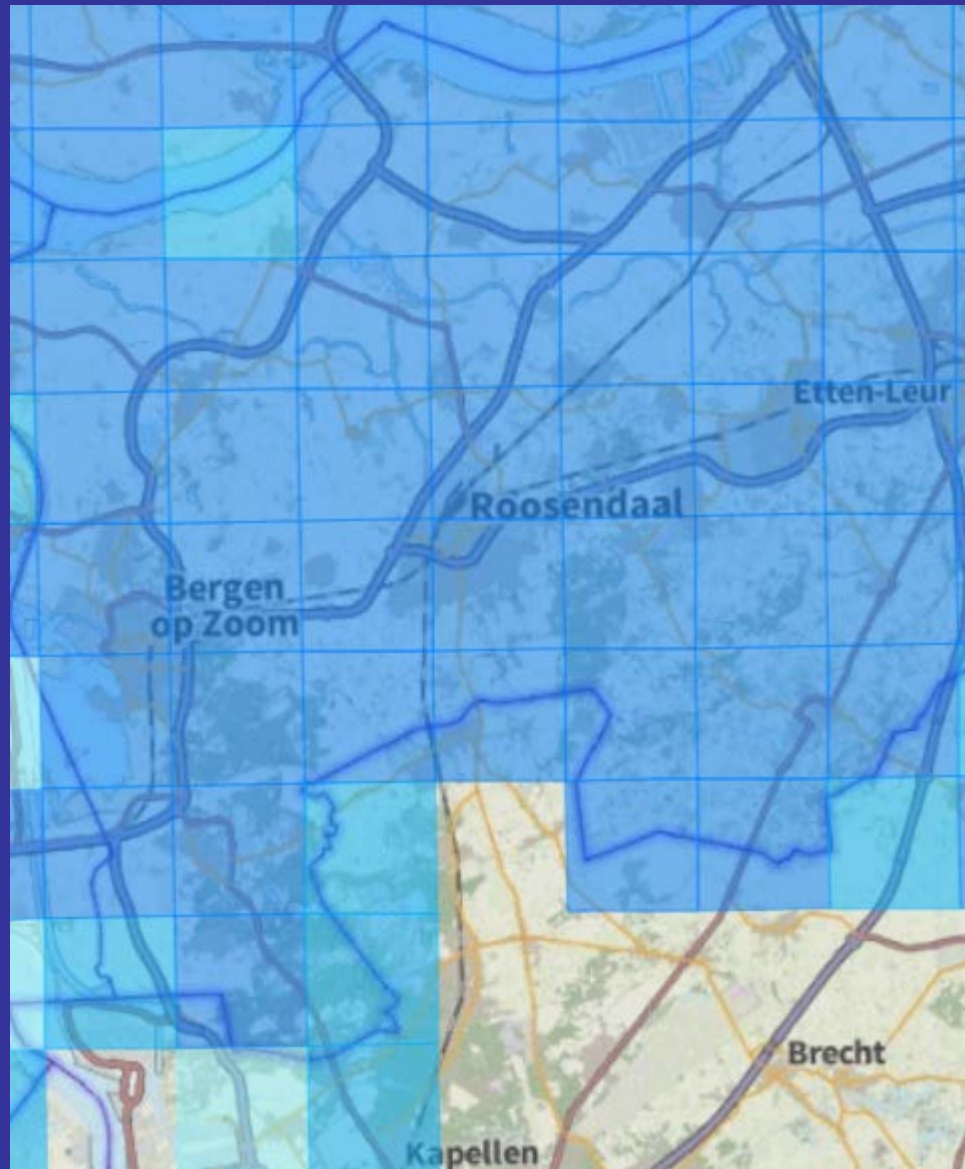
waar gaat het over

- waarom
- waar
- wie
- hoe
- wat

waarom

- in 1995 weinig over mossen bekend
- 1996 gestart met Mossenwerkgroep KNNV Roosendaal
- veel natuurgebieden bezocht
- meegewerkt aan het opvullen van witte gebieden
- tot 50 soorten en daarna tot 75 soorten per uurhok

NDFD Verspreidingsatlas

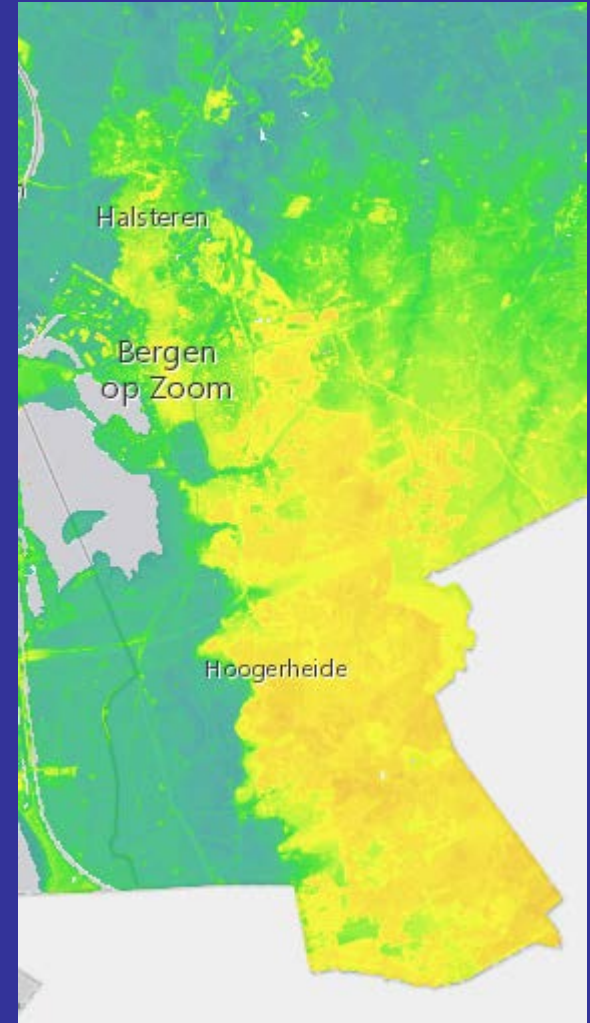

Racomitrium heterostichum var. *heterostichum* - Borstelige bisschopsmuts

waar

- 2015: waar nu verder?
- Brabantse Wal
- kunnen we jaren vooruit
- in bossen
- op de heide
- langs vennen en stroompjes
- urbane omgeving

Actuele Hoogtebestand
Nederland

wie

hoe

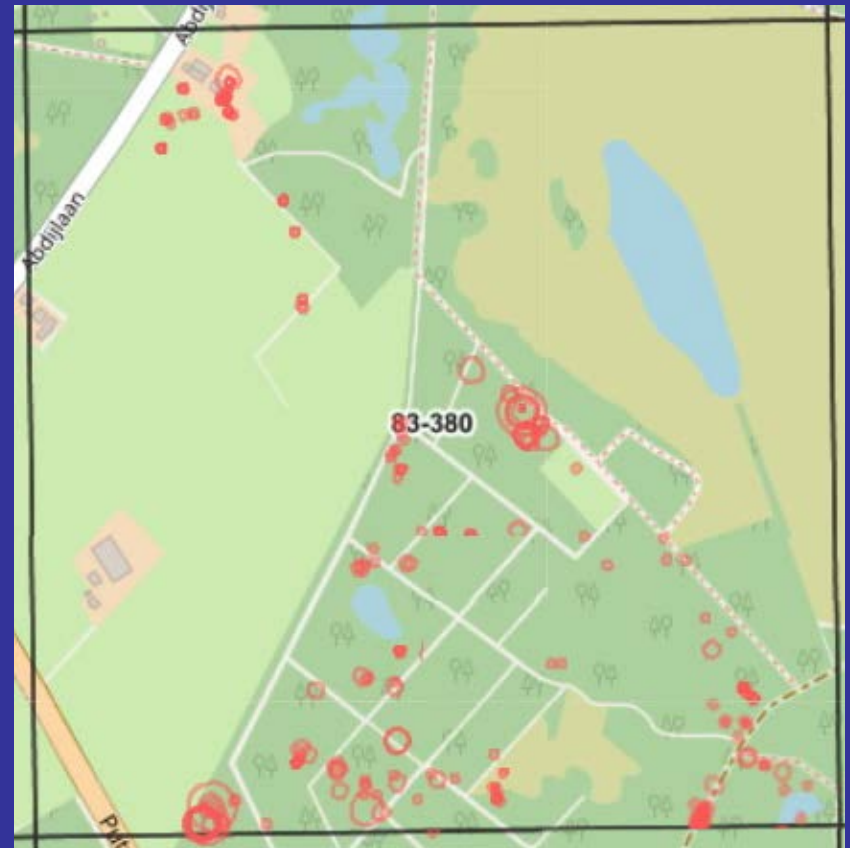
bij hoe hoort ook

- voorwerk

Actuele Hoogtebestand Nederland
Hillshade maaiveld

- nawerk

meerdere bezoeken

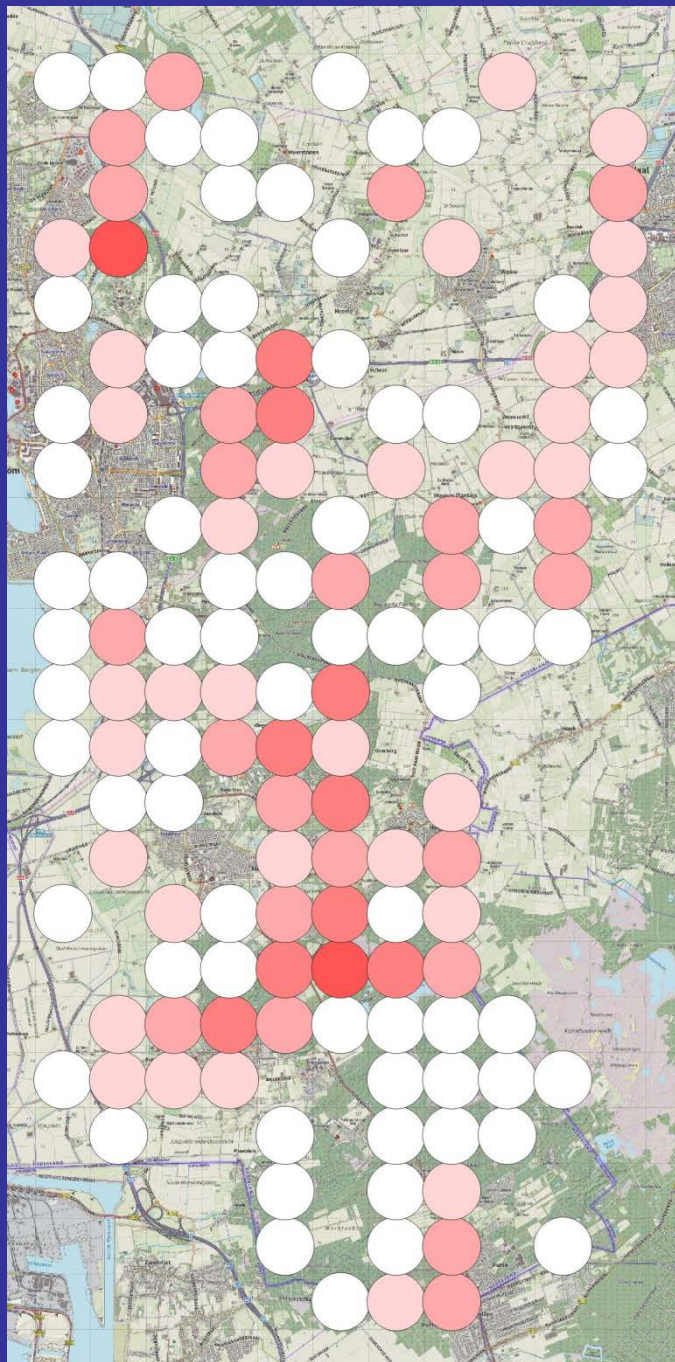
wat

- 43 km-hokken, 124 bezoeken
- duizenden waarnemingen
- veel niet eerder gezien
- allerlei eerstelingen voor West-Brabant
- of zelfs voor zuidwest Nederland

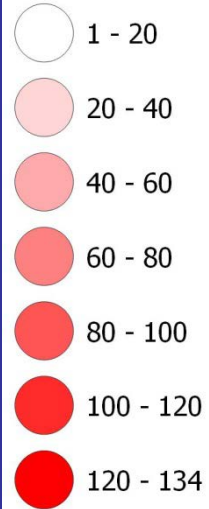

Fissidens dubius var. dubius - Kalkvedermos var. dubius

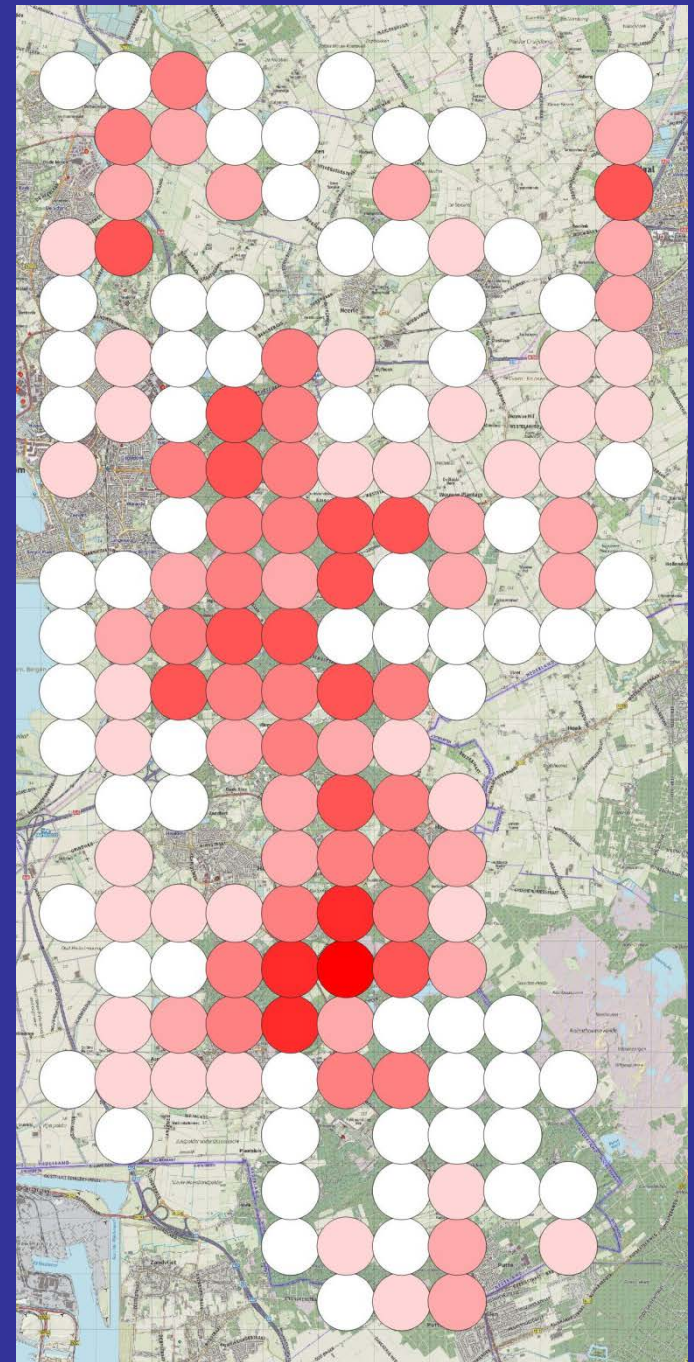

aantal soorten

1990 t/m 2014
links

1990 t/m 2020
rechts

wat zijn mooie deelgebieden

Mattemburgh
Brabants Landschap

Kortenhoeff SBB

Kleine Meer en
Boudewijngroeve
NM

zeldzaamheid

soorten

• zeer zeldzaam	8
• zeldzaam	19
• vrij zeldzaam	41
• vrij algemeen	67
• algemeen	54
• zeer algemeen	<u>25</u>
• totaal	214

zeer zeldzaam:

Riccardia latifrons - Breed moerasvorkje

Eurhynchium angustirete - Grof snavelmos

Grimmia orbicularis - Bolrond muisjesmos

Riccardia latifrons - Breed moerasvorkje

zeldzaam:

Calypogeia integristipula - Langbladig
buidelmos

Sphagnum russowii - Violet veenmos

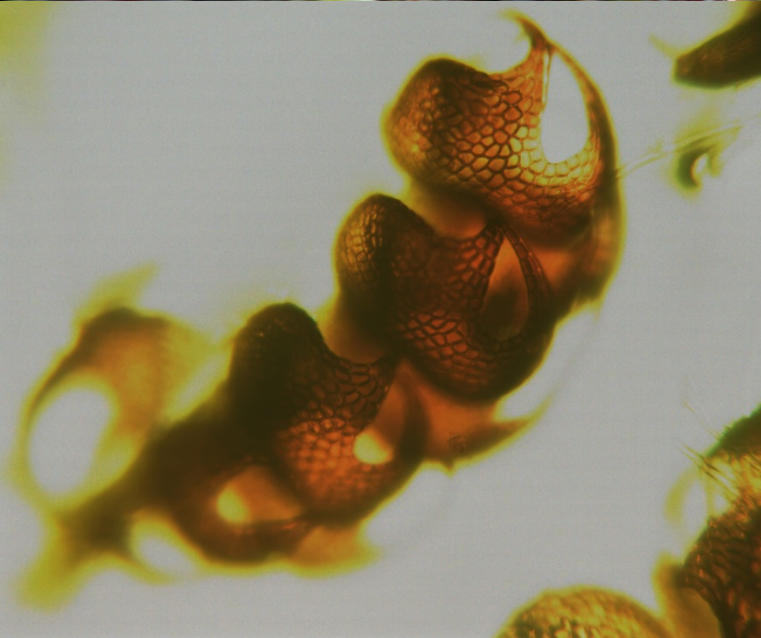
Metzgeria temperata - Ruig boomvorkje

Nowellia curvifolia - Krulbladmos

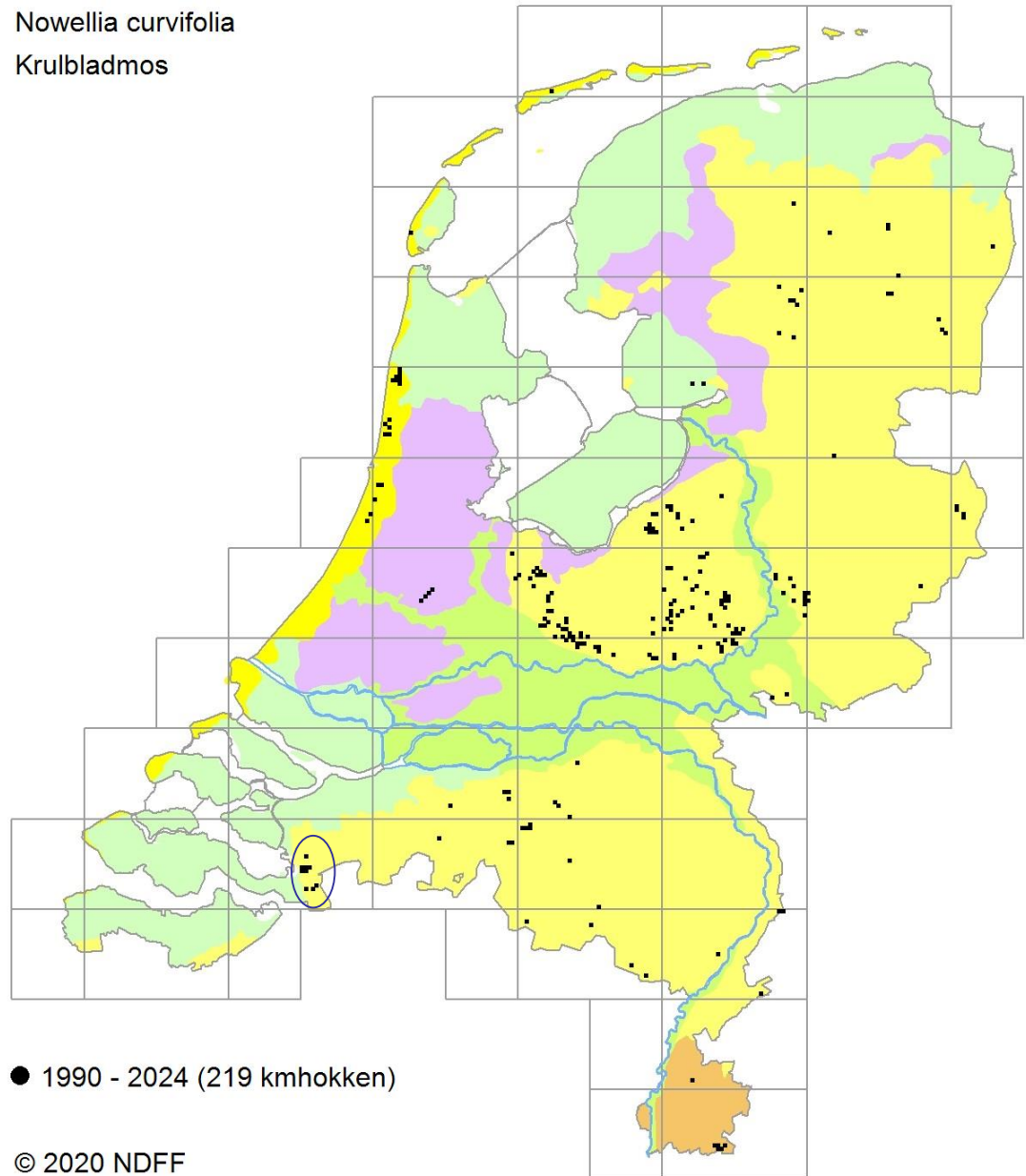

Sphagnum russowii - Violet veenmos

Nowellia curvifolia - Krulbladmos

Nowellia curvifolia
Krulbladmos

● 1990 - 2024 (219 kmhokken)

© 2020 NDFF

Rode Lijst-soorten

- ernstig bedreigd   1 soort
    Microlejeunea ulicina - Klein tuitmos
- bedreigd   4 soorten
    Sphagnum rubellum - Rood veenmos
    Tortula lanceola - Kalkkleimos
- kwetsbaar   19 soorten
    Encalyptra streptocarpa - Groot klokhoedje
    Pallavicinia lyellii - Elzenmos
- gevoelig   5 soorten
    Cephaloziella stellulifera - Greppeldradmos

Pallavicinia lyellii - Elzenmos

15 februari a.s. excursie

Groeve Boudewijn Natuurmonumenten

dank aan:

- Laurens Sparrius (BLWG) en Martin Mos (NM) voor de kaartjes
- Wim van Vliet voor foto's
- deelnemers aan onze inventarisaties en excursies BLWG
- beheerders en terreineigenaars die toestemming verlenen om terreinen te bezoeken
- reviseurs hebben heel wat soorten voor ons gecontroleerd

dank voor jullie aandacht